

AudioMovie

INFORMATOR
DLA PRODUCENTÓW
I DYSTRYBUTORÓW

SPIS TREŚCI

O AUTORACH	3
CZYM JEST AUDIODESKRYPCJA?	4
DLACZEGO AUDIODESKRYPCJA JEST POTRZEBNA?	4
JAK TO JEST Z AUDIODESKRYPCJĄ W POLSCE?	5
JAK POWSTAJE AUDIODESKRYPCJA?.....	6
SKĄD WZIĄĆ AUDIODESKRYPCJĘ DO MOJEGO FILMU?	6
NA CO ZWRÓCIĆ UWAGĘ?	7
JAKIE UMOWY PODPISAĆ?	9
CZYM JEST I JAK DZIAŁA AUDIOMOVIE?	10
PARTNERZY PROJEKTU.....	11

CZYM JEST I DO CZEGO SŁUŻY TEN PAKIET?

Chcemy jak najkrócej i jak najlepiej wyjaśnić, czym jest audiodeskrypcja i co zrobić, żeby w kilku prostych krokach zamówić dobrą i legalną audiodeskrypcję do filmu. Kliknij w film poniżej, żeby zobaczyć krótki film o tym, jak zamówić audiodeskrypcję.

O AUTORACH

dr Anna Jankowska – prezes Fundacji Siódmy Zmysł i pracownik Katedry do Badań nad Przekładem i Komunikacją Międzykulturową UJ. Autorka publikacji naukowych i popularnonaukowych z zakresu audiodeskrypcji i napisów dla niesłyszących. Autorka audiodeskrypcji i napisów dla niesłyszących do filmów polskich i zagranicznych. Kontakt: anna.m.jankowska@uj.edu.pl

dr Sybilla Stanisławska-Kloc – pracownik Katedry Prawa Własności Intelektualnej WPiA UJ. Wykładowca prawa cywilnego i autorskiego na Uniwersytecie Jagiellońskim. Autorka monografii „Ochrona baz danych” oraz publikacji naukowych i popularnonaukowych z zakresu prawa własności intelektualnej, w tym dozwolonego użytku utworów. Kontakt: sybilla.stanislawski-kloc@uj.edu.pl

Mariusz Trzeciakiewicz – założyciel i prezes Fundacji na Rzecz Rozwoju Audiodeskrypcji Katarynka. Autor audiodeskrypcji i napisów do filmów polskich i zagranicznych. Współtwórca pierwszego w Internecie kina dla osób niewidomych i niesłyszących ADAPTER.pl. Koordynator działań audiodeskrypcyjnych do wydarzeń na żywo. Kontakt: fundacja.katarynka@gmail.com

Agata Psiuk – wiceprezes Fundacji Siódmy Zmysł. Ma szerokie doświadczenie w zakresie tworzenia audiodeskrypcji i napisów dla niesłyszących do filmów polskich i zagranicznych oraz koordynowania projektów. Kontakt: agata.psiuk@siodmyzmysl.org

Justyna Mańkowska - wiceprezes i założyciel Fundacji Katarynka. W ramach projektów EU aktywnie działa na rzecz wsparcia osób niewidomych w powrocie na rynek pracy. Autorka audiodeskrypcji i napisów dla niesłyszących. Kontakt: fundacja.katarynka@gmail.com

CZYM JEST AUDIODESRYPCJA?

Audiodeskrypcja to werbalny opis najważniejszych elementów wizualnych dzieła. Przeznaczona jest dla osób niewidomych i słabowidzących. Dzięki niej mogą uczestniczyć w życiu kulturalnym. Audiodeskrypcję stosuje się w kinie i telewizji, ale także teatrach, operach, muzeach czy wydarzeniach na żywo, takich jak koncerty czy wydarzenia sportowe.

Kliknij w ikonkę, żeby zobaczyć fragment filmu z audiodeskrypcją:

Zastanawiasz się, po co ta cała audiodeskrypcja? Czy osoby niewidome chodzą do kina? Czy w ogóle ktokolwiek z audiodeskrypcji korzysta? Spójrz na to z innej strony. Zdarza Ci się rozmawiać ze znajomymi o nowym serialu? Filmie? Zabrać dziewczynę do kina?

Wyobrażasz sobie życie bez kina?

Badania pokazują, że osoby niewidome chodzą do kina z tych samych powodów, co osoby widzące. Bez dostępu do kina i telewizji są społecznie wykluczone. Audiodeskrypcja powstała w latach 80. ubiegłego wieku, jako inicjatywa osób niewidomych, które **CHCIAŁY** chodzić do kina.

W Polsce jest ponad **150.000** osób niewidomych i **500.000** słabowidzących.

To Twój potencjalni widzowie!

„Pierwszy raz od 10 lat widziałem samodzielnie film.
Jestem autentycznie wzruszony!
Siedzimy w knajpie ze znajomymi i ciągle gadamy o filmie!”

JAK TO JEST Z AUDIODESKRYPCJĄ W POLSCE?

Audiodeskrypcja obecna jest w Polsce już od końca lat 90. ubiegłego wieku. Jej tworzeniem

CZY WIESZ, ŻE?

W Polsce działa ADAPTER (www.adapter.pl) – specjalny serwis VOD dla osób niewidomych? Albo Internetowy Klub Filmowy dla Osób Niewidomych „DKF Pociąg”? A co roku organizowany jest specjalny Festiwal Kultury i Sztuki dla Osób Niewidomych oraz kilkadziesiąt pokazów (www.defacto.org.pl) z audiodeskrypcją opracowywaną przez organizacje pozarządowe oraz instytucje kultury? Łącznie korzysta z nich ponad 50.000 osób!

i propagowaniem zajmują się w większości organizacje pozarządowe i instytucje kultury. Dzięki ich staraniom **filmów polskich i zagranicznych z audiodeskrypcją jest już ponad 300!** Niestety rzadko który trafia do kin i telewizji z audiodeskrypcją. Większość pokazów z audiodeskrypcją to wydarzenia jednorazowe, organizowane przez organizacje pozarządowe. Uczestniczą w nich niewielkie grupy odbiorców, a pokazy organizuje się zazwyczaj w dużych miastach. Do oficjalnej dystrybucji w kinach i na DVD

weszło zaledwie kilka filmów z audiodeskrypcją. Często filmy, które mają audiodeskrypcję na DVD, w telewizji wyświetlane są bez audiodeskrypcji. Dlaczego tak jest? Powody są bardzo prozaiczne:

- Myślenie o odbiorcach z niepełnosprawnością pojawia się zbyt późno. Audiodeskrypcja najczęściej powstaje do filmów już będących w dystrybucji, więc nikt nie jest zainteresowany inwestowaniem dodatkowych pieniędzy w „skończony” produkt.
- Po zrealizowaniu pokazu, dla którego powstała, audiodeskrypcja najczęściej znika w szufladzie autora, lub fundacji, która ją zamówiła. Nikt nie wie, że powstała.
- Nie wiadomo, jak podpisać dobre umowy, dzięki którym audiodeskrypcja mogłaby wejść do szerokiej dystrybucji.

W Wielkiej Brytanii niemal 100% filmów ukazujących się w kinach i na DVD ma audiodeskrypcję! Mimo, że nie regulują tego żadne przepisy!

JAK POWSTAJE AUDIODESKRYPCJA?

W proces powstawania audiodeskrypcji zaangażowane są zazwyczaj dwie lub trzy osoby.

Audiodeskryptor przygotowuje skrypt audiodeskrypcji. **Konsultant** – często jest to osoba niewidoma – wprowadza poprawki. **Lektor** nagrywa skrypt.

SKĄD WZIĄĆ AUDIODESKRYPCJĘ DO MOJEGO FILMU?

Najłatwiej będzie audiodeskrypcję zamówić. W Polsce pracuje kilkunastu zawodowych audiodeskryptorów i lektorów specjalizujących się w tworzeniu i nagrywaniu audiodeskrypcji. Możesz też zwrócić się do studia nagrań albo organizacji pozarządowej doświadczonej w przygotowywaniu audiodeskrypcji i zlecić kompleksowe opracowanie audiodeskrypcji.

Powierzyłbyś montaż filmu komuś, kto nie zna się na swoim fachu? Przygotowując audiodeskrypcję pracuj z profesjonalistami. To, że ktoś widzi i mówi po polsku nie znaczy, że wie jak napisać dobrą audiodeskrypcję. Wybierz audiodeskryptorów z doświadczeniem lub po kursach tworzenia audiodeskrypcji. Upewnij się, że studio, w którym będziesz nagrywać ma doświadczenie w przygotowywaniu nagrań AD.

Kliknij ikonę, by przejść do listy audiodeskryptorów i organizacji zajmujących się tworzeniem audiodeskrypcji

NA CO ZWRÓCIĆ UWAGĘ?

1. SKRYPT

- Profesjonalnie przygotowany skrypt audiodeskrypcji powinien w możliwie kompaktowy sposób przekazywać najważniejsze treści. Nie musi „zagadywać” każdej ciszy i jest przygotowany tak, że lektor przeczyta go swobodnie, nie zachodząc na dialogi.
- Profesjonalnie przygotowany skrypt ma kody czasowe, fragmenty listy dialogowej oraz wskazówki odnośnie tempa czytania. Dzięki temu lektor bez problemu odnajdzie się w skrypcie i nagranie pójdzie gładko.

09:17	Widownia szczerze wypełniona roześmianymi dziećmi i dorosłymi. Wskazują palcami na arenę. Tam, zawieszona na wielkiej wędce, wiruje akrobatka. Dwie roześmiane dziewczynki wskazują na arenę. Siedzące obok nich dwie kobiety zaśmiewają się do łez.
09:37	[szybko] Niektórzy widzowie podnoszą w górę ręce. Jakby zgłaszając się do odpowiedzi. Na arenie dwóch klaunów. Jeden z nich prycha w drugiego wodą. Wodny pył opada na widownię. Dzieci uchylają się przed mokrą chmurą. Chichoczą.
	Panowie i panie zapraszamy na wielkie wydarzenie...
09:50	[wolno – nostalgicznie, trochę bajecznie] Obraz zwalnia. Trójka uśmiechniętych urwisów wpatruje się w arenę jak zaczarowana. W górę unoszą się złote płatki. W oddali, między złocącymi się drzewami, stoi granatowy, cyrkowy namiot. W powietrzu wirują złote płatki liści.

Skrypt AD do filmu "Nóż w wozie" (reż. V. Drygas, AD A. Jankowska)

2. NAGRANIE

- Audiodeskrypcja powinna mieścić się między dialogami i nie przysłaniać ważnych dźwięków.
- W przypadku dialogów obcojęzycznych trzeba udźwiękować także tłumaczące je napisy. Jeżeli napisy czyta kobieta, audiodeskrypcję powinien czytać mężczyzna i odwrotnie. To ułatwi osobom niewidomym i słabowidzącym rozróżnienie dialogu od audiodeskrypcji.
- W profesjonalnie przygotowanej audiodeskrypcji poziom dźwięku audiodeskrypcji dostosowany jest do poziomu dźwięku poszczególnych scen – wyższy w scenach głośniejszych i niższy w scenach cichszych.

3. EFEKT KOŃCOWY

- Powinieneś otrzymać skrypt audiodeskrypcji oraz dwa rodzaje plików. **Pierwszy**, to synchroniczna z filmem ścieżka audio tylko z lektorem AD. **Drugi**, to tzw. miks, czyli ścieżka dźwiękowa filmu zmiksowana z lektorem AD na odpowiednich poziomach głośności.
- Ścieżka synchroniczna wykorzystywana będzie do pokazów z „cichą audiodeskrypcją”, czyli puszczaną przez słuchawki.
- Miks będą mogły wykorzystać te kina, które nie mają słuchawek i będą chciały zorganizować specjalny pokaz z „głośną audiodeskrypcją”, czyli puszczaną przez kinowe głośniki.

PLIKI AUDIO OTRZYMANE ZE STUDIA NAGRAŃ POWINNY SIĘ ZNALEŻĆ
NA WSZYSTKICH KOPIACH DCP I DVD (BR),
KTÓRE WCHODZĄ DO DYSTRYBUCJI. JEŻELI MUSISZ WYBIERAĆ POMIĘDZY
DODANIEM ŚCIEŻKI SAMEJ AUDIODESKRYPCJI A ŚCIEŻKI ZMIKSOWANEJ, WYBIERZ
SAMĄ ŚCIEŻKĘ AUDIODESKRYPCJI. STANDARDEM POWINNY BYĆ SEANSE
Z AUDIODESKRYPCJĄ CICHĄ, W KTÓRYCH RAZEM UCZESTNICZYĆ MOGĄ
OSOBY Z I BEZ DYSFUNKCJI WZROKU. O TO CHODZI W AUDIODESKRYPCJI!

JAKIE UMOWY PODPISAĆ?

Zadbaj, żeby audiodeskrytor, lektor czy podwykonawca przenieśli na Twoją organizację prawa autorskie do skryptu oraz do nagrania. Tylko dzięki temu będziesz mógł korzystać z audiodeskrypcji i przekazać ją dalej. Takie rozwiązanie standardowo stosuje się przy tłumaczeniach audiowizualnych.

Aby audiodeskrypcja była w pełni legalna i żeby było jasne, do kogo należy trzeba podpisać odpowiednie umowy. Przygotowaliśmy specjalny „Pakiet umów dla producentów i dystrybutorów”. W prosty sposób omawiamy, jakie działania należy podjąć, by zależnie od sytuacji i potrzeb **zamówić legalną audiodeskrypcję**. Pakiet znajduje się na stronie www.audiomovie.pl w zakładce Legalna audiodesckypcja. Znajdują się w nim **trzy scenariusze**:

1. Chcę zlecić wykonanie audiodeskrypcji, jakie umowy mam podpisać?
2. Ktoś zgłasza się do mnie i oferuje, że zrobi audiodeskrypcję, jakie umowy mam podpisać?
3. Ktoś zgłasza się do mnie mówiąc, że ma już gotową audiodeskrypcję, jakie umowy mam podpisać?

CZYM JEST I JAK DZIAŁA AUDIOMOVIE?

AudioMovie to system, który ma ułatwić szeroki dostęp do kin dla różnych grup społecznych. AudioMovie składa się z **aplikacji** na smartfony i tablety oraz systemu **dystrybucji w chmurze**. Opieramy się na pomysłcie „przynieś własne urządzenie”. Wystarczy, że widz przyniesie do kina **smartfon** lub **tablet**, by móc z własnego urządzenia słuchać preferowanej przez siebie ścieżki dźwiękowej. Ścieżki pobierane

są z chmury, w której umieszcza je producent lub dystrybutor. My zajmujemy się tym, żeby ścieżki się synchronizowały i żeby były bezpieczne. Dzięki AudioMovie, żaden plik z audiodeskrypcją nie trafi do szuflady – dzięki kilku kliknięciom będzie można sprawdzić, czy dany film ma audiodeskrypcję i legalnie ją udostępnić np. do emisji telewizyjnej.

Kto na tym zyska? Wszyscy. **Kina**, ponieważ nie będą musiały kupować drogiego sprzętu do odtwarzania audiodeskrypcji. **Producenci, dystrybutorzy** i **kina**, ponieważ zdobędą nowych widzów. Przede wszystkim jednak **widzowie**, dla których kino będzie bardziej dostępne. Nie mówimy tu tylko o osobach niewidomych. Kina nie muszą kupować drogiego sprzętu, a producenci i dystrybutorzy pokrywać kosztów dodania dodatkowych ścieżek do kopii DCP.

PARTNERZY PROJEKTU

www.siodmyzmysl.org

www.fundajakatarynka.pl

www.kinopodbaranami.pl

www.ibemag.pl

www.cttemag.pl

www.ui.edu.pl

